Rimaszombat, 1897. julius 29. 30. szám. Tizennyolczadik évfolyam.

Szerkesztőség:
Rimaszombat, Pokorágyi-uteza 1-sö szám — Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:
Egész évre . . 8 korona.
Fél évre . . . 4 korona.
Negyedévre . . 2 korona.

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER: CSÜTÖRTÖKÖN.

Kiadó-hivatal:
Rimaszombat, Pokorágyi-uteza 1. szám a. a könyvnyomdában. — Ide intézendők a kiadó hivatalt illető előrefizetés, hirdetmény, nyilttér és egyéb felszólalások.

A hirdetés díja:
Egy háromhasábos petitsor térfogata . . . 12 fillér.
Bélyegdij minden beiktatás után . . . . . 60 fillér.

Nyilttér:
Egy sor . . . . . 40 fillér.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont" kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legczélszerübben posta-utalvány utján eszközölhető. — **Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.**

A telkek ára.

A városok egészséges fejlődésének egyik főfeltétele a jó és az igényeknek megfelelő lakás, melyre nemcsak a város törzslakóinak van szüksége, hanem azoknak az idegeneknek is, kik akár huzamosabb időtöltés, akár állandó letelepedés czéljából a kisebb vidéki városokat felkeresik.

Rimaszombat annyiban a szerencsés városok közé tartozik, hogy az idegen letelepülőkre vonzó erőt gyakorol, s tekintve azt, hogy a vármegye központi tisztikarának s főbb állami hivatalainak góczpontjává lett, s mint ilyen, kereskedelme is magasabb lendületet vett, igen természetes, hogy nem csupán idegen forgalma növekedett meg, hanem jóformán napról-napra növekszik azoknak száma is, kik huzamosabb ideig vagy állandóan óhajtanának Rimaszombatban letelepedni. E tekintetben egyetlen megyei városunk sem tud oly magasfoku fejlődést felmutatni, mint Rimaszombat.

Pedig ha közelebbről megvizsgáljuk azokat a belső körülményeket, melyek a fejlődésnek főfeltételei, arra a tapasztalatra jutunk, hogy mi magunk épen semmivel sem igyekezünk megkönnyiteni az idegenek letelepülését.

A megélhetés nálunk is csak ép oly drága, sőt bizonyos dolgokban még drágább, mint másutt, a lakásviszonyok pedig szomoru állapotban vannak. Az idegen nem kap igényeinek megfelelő lakást, s ha épitkezni akar, minden talpalatnyi földért méreg drága árt kell fizetnie.

Nem szólanánk e tárgyról, ha nem látnánk benne kóros jelenséget.

Tavaly, tavaly előtt az épitkezés ugyszólván divatban volt, — és semmi sem drágább a divatnál, mert általa lábra kap a spekuláczió.

Igy kapott lábra nálunk a telekspekuláczió.

Oly telkekért, melyeknek ára egy évtizeddel ezelőtt ölenként 2—3 frt volt, tavaly 5—6 forintot kértek s nehány szerencsés eladás után a vérmes remények annyira fokozódtak, hogy ma már 16—18 forintot is kérnek egy házhelynek való üres telek öleért.

Tekintve azt, hogy az ily magántermészetü ügyek elbirálására nem érezzük magunkat illetékeseknek, ezuttal csak rámutatunk e kóros jelenségre, mint olyanra, melyet magán természete daczára a közügy szempontjából mégsem ignorálhatunk teljesen. Mert ha figyelembe vesszük azt, hogy nálunk tulnyomó részben a kis lakások keresettek s aránylag ép ezek közül áll legtöbb kiadatlan, az okoskodás lánczolatán könnyen eljutunk addig, hogy a lakások rosszaságának oka a talajnedvesség.

Ez az a min közösen, az erők összetétele által kell segiteni.

Számtalanszor hangsulyoztuk, hogy városunk jövendő alkotásai között egyik legfontosabb a csatornázás, — de meggyőződtünk arról is, hogy ez a város mai pénzügyei között még a legsulyosabb anyagi áldozatok árán sem vihető keresztül egyszerre. Hanem az is bizonyos, hogy egész városunk területén a lakásra nem alkalmas házak oka a talajviz, melyen csak ugy lehet segiteni, ha az érdekelt háztulajdonosok — a mennyiben maga a város segitséget nem nyujtana — egymással szövetkezve, saját érdekükben is, a talajviz levezetését eszközölnék.

Mert a fentebb jelzett kóros jelenség valószinüleg nem tart sokáig s arra nem csupán stagnálás, hanem visszaesés fog következni s akkor városunk fejlődése is megakad, ezt pedig városunk egyetlen lakója sem óhajtja. Pedig a visszaesés tünetei már is jelentkeznek. Az épitkezési kedv megszünt, s a lakások nem lettek keresettebbek, a telekárak csökkennek, a megélhetés még sem könnyebbedett.

Ily körülmények között városunk közönségének érdekét óhajtjuk előmozditani, midőn a jelzett tárgyban szavunkat felemeljük.

Felhivás!

Az országos magyar bányászati és kohászati egyesület folyó évi közgyülését szeptember hó 12-én Rimaszombat r. t. városban tartja meg. Ezen közgyülés programmját, mely áll:

1. Megérkezés szeptember hó 11-én d. u. 3 óra 30 perczkor bejövő vonattal, ugyanaznap este ismerkedési estély a kaszinó téli helyiségében, étlap szerinti étkezéssel.

2. Szeptember hó 12-én d. e. 9 órakor egyesületi közgyülés a vármegyeház nagytermében, $2^1/_2$ órakor közebéd a Széchényi-kert fedett nyári helyiségében, esti 9 órakor táneczmulatság a „Három Rózsa" vendéglő nagy termében.

3. Szeptember 13-án reggel 9 órakor induló vonattal kirándulás Likérre, esti 7 órai vonattal visszaérkezés, 9 órakor társas vacsora a Három Rózsa vendéglő nagytermében.

4. Szeptember 14-én kirándulás Dobsinára, megérkezés alkalmával a gróf Andrássy-féle vasgyárak megtekintése, meghálás.

5. Szeptember 15-én kirándulás a dobsinai jégbarlanghoz, időközben a vas-kőbányák, az ujonnan épült sodronypálya, a sztraczenai vasgyár megtekintése, estére vissza Dobsinára.

6. Szeptember 16-án hazautazás; azon felhivással teszem közé, hogy az ebben részt venni kivánók, a megyebeliek, folyó évi augusztus hó 31-ig alólirott, mint a rendező nagybizottság elnökénél jelentkezzenek.

Tájékozásul megjegyzem, hogy kivánatra a bizottság elszállásolásról is gondoskodik, hogy szeptemb. 12-iki közebéd és a szeptember 13-iki társas vacsora, melyben nők is résztvehetnek, résztvételi dija 5 frt, mely a fenti határidőig Dr. Szabó Károly rendező-bizottsági pénztár-

TÁRCZA.

Jöjj az ölembe édes!

Jöjj az ölembe, édes,
Künn zúg, dühöng a szél,
Kicsiny, meleg szobánkban
Nem környez a veszély.

Fejed vállamra hajtva
Oltalmat itt találsz,
Mig tőlem messze válva
Védő kar nélkül állsz.

Hajolj közel szivemhez,
Emeld reám szemed,
Hadd lássam újra benne
A tiszta kék eget.

És mig öleljük egymást,
Elsimul a redő,
Mit homlokunkra vésett
Kezével az idő.

S ott hagyjuk észrevétlen
Az élet sok baját,
Szegényes kis lakunkban
Boldogság üt tanyát.

Jer hát ölembe, édes,
Emeld reám szemed,
Feledjük igy, hogy ott künn
Zúg-búg a förgeteg. *Paal Gyula.*

A bölömbika.

Ahogy áthaladtunk a parti tisztás tükröző vizén, a vén pákász bevonta az evezőt. Előttünk a szük törés, bevezető folyosója annak a rejtelmes labirinthusnak, a mely összevissza kigyózik az embermagasságu náderdő sötétzöld tömegében. Előkerült a csáklya s csakhamar eltünt a hátunk mögött az alkonyodó nap biborfényében sugárzó kis falu, a kenderrel boritott tópart, a ragyogó viztükör. Fejünk fölött az örök firmamentum, alattunk a sötét, lomha viz kellemetlen hinártömegével, lustán szétterpeszkedő nimfaleveleivel, a kárászok, pogykák, csiborok, merülyök, pióczák s egyéb férgek millióival. Kivül a világban teljes szélcsend, meg se moczczan a fákon a levél s elhallgatott talán már a rezgönyárfa lombkoronája is. Hanem itt benn annál nagyobb az élet. A mozdulatlan nádrengeteg suttog, zizeg szüntelen oly rejtelmesen, oly különös módon, hogy melankólikus lesz tőle a halandó, aki nem szokta meg ezt a mocsári életet. A sürüben, ahova ember nyár idejében be nem hatolhat, valóságos koncertje van a vizi vadnak. A libák bápogása, a gémek jajgatása, a nádiveréb örökös csiripelése, a békák milliónak kurutytyolása tölti el az egész mocsárbirodalmat, a mely fölött büszkén lebben el a királyi sarjadék, a hatalmas berki sas. A távolból a vizikutya ugatása hallatszik s néha-néha csak beleszól ebbe a hangversenybe a bölömbika bánatos búgása.

A ránczosképü vén pákász dühösen lök egyet-egyet a ladikon s dörmög valamit magában.

— Lassan azzal a csáklyával öreg; szólok oda feléje. Bele talál teremteni puskástól, tarisznyástól ebbe vizenyősségbe, azt pedig nem szeretném ám!

— Jól van no! Dörmög az én emberem. Csak nem kell félni!

Vagy száz lépésnyire tőlünk, nagyot bömbölt közbe az a bölömbikának csufolt silány madárféle. Hej, micsoda méregbe jött az öreg Gyalus. Fölkapott a ladik fenekéről egy odatévedt rögöt s vadul behajitotta a nád közzé.

— Hess, te förtelmes! Hogy a tűz pusztitsa el még a magodat is!

Ugyan, mi a manó baja lehet ennek a vén embernek, a jámbor bölömbikával?

— No no, öreg, mind elzavarja a vadat!

— Hej uram, nagyon csunya féreg az, utálatos varagyik, a kit mind le köllene puffogtatni egy szálig! abbanhagyom mesterségemet csak miatta, abba én! Nem birom már hallgatni azt a halált orditó szavát!

Azt hittem megkeveredett az öreg A tekintetemből ki is érthette, hogy mit gondolok felőle.

— Nem uram, nem vagyok én bolond, folytatta aztán nagy busan, története van ennek az én nagy bajomnak. Hanem hát az ur vadra gyütt, nem kell a sok szó...

— No csak beszéljen bátya, nem olyan sürgős az a kacsa — szóltam, — mert igazán kiváncsivá tett a pákász.

— Akkor volt, mikor az Istenben boldogult uraságunk hazajött valahonnét Taljánországból, úgy pünkösd táján, jól emlékszem. Édes jó uram, élet volt még akkor az én házam környékén is. Szép derék menyecske lányom, meg három olyan unokám volt, a milyenek a menyből angyalok lehetnek. A legnagyobbik már imádkozni is tudott, az volt a leggyönyörüségesebb. Hanem hát . . . nem elég az angyal az égben . . .

Kövér könycsepp gördült végig a vén ember ránczos barna képén. Csak szétmorzsolta a csontos öklével.

— Egy napon eszébe veszi a lányom, hogy a Jánoskát vigyük a tóra. Hadd lássa, hadd ismerje meg lassankint. Hogy örült s milyen gyönyörüsége volt a hogy kiszedtük a varsákat, s ömlött belőle a sok kárász, meg vöröshasu keszeg!

— Ez lesz ám csak a jó pákász, — mondta a lányom, — nézze kend, hogy örül a halnak, meg a viznek!

— Egyszer csak elorditja magát valahol a közelben az a toportyánféreg, az a förtelmes teremtése az Istennek. Akkorát bödült, mint az elébb ni, ahogy feléje hajitottam. A mi Jánoskánk csak lerogyott ijedtében a ladik fenekére, aztán olyant sikoltott, hogy lelkünk is megremegett belé. Nem szólt többet egy mukkot se, hanem csak reszketett szegényke, mint a nyárfalevél. Az anyja csókolta, melengedte a kebelén, aztán beszéltünk hozzá gyereknyelven.

— Ne félj Jánoska, nem bika az, csak madár, kicsiny madár ne félj no! Majd megfogjuk, aztán a Jánoska játszik vele! Ugy-e jó lesz, ugy-e?

— A gyerek már nem is szepegett. Csak odasimult az anyjához s halkan suttogta:

— Fázom édes anyám . . .

Vittük haza szaporán, vigye manó a varsákat. Mire hazaértünk, kiverte már a forróság; óh, hogy égett a kis orczája, hogy pihegett a melle, mint az elfogott madárkáé. Az anyja herbateát főzött neki, attól meg olyanokat beszélt, hogy reszketett bele a szivünk is . . .

Hát meglátogatott az Isten bennünket. Harmadnap a két kisebbik is nyavalyába esett, ott feküdt mind a három fulladozva, zihálva, mi meg imádkoztunk a Teremtőhöz, az irgalmas Istenhez, könyörögtünk térden csuszva, ne vegye el a kincsünket, irgalmazzon szegény szolgáinak.

Elhoztuk a városból az orvost is. Megnézte az an-

nokhoz küldendő, s hogy a kirándulásbani résztvételre való jelentkezés az illetőre kötelező.

Rimaszombat, 1897. évi julius hó 23-án.

Szabó György, a rendező nagybizottság elnöke.

Szab. Rimaszombat város polgármesteri hivatalától.

Hirdetmény.

2418. sz. — A rimaszombati kerületi betegsegélyző pénztárnál, a járulék kivetése és beszedésének alapjául szolgáló átlagos közönséges napi bér az élelmezés egyenértékének beszámitásával, a meghallgatott kereskedelmi- és iparkamara, valamint a bizalmi férfiak véleménye alapján, ezen, mint a pénztár székhelye szerint illetékes I-sö foku iparhatóság által f. 1887-ik év szeptember hó 1-sö napjától számitandó érvénnyel, következőleg állapitatik meg:

1. tanonczok, gyakornokok, fizetésnélküli, avagy csekély bér mellett alkalmazott ifju egyének napi bére 25 krajczár;

2. a kisiparnál alkalmazott 18 évnél ifjabb segédek és nőké 50 kr.;

3 a kisiparnál alkalmazott 18 évnél idősebb segédek és az engedélyhez kötött iparnál foglalkozó nők után 75 krajczárt;

4. az épitő és engedélyhez kötött iparral foglalkozó segédek, üzletvezetők és önként belépő tagok után 1 forint — végül;

5. kereskedésekben alkalmazott segédek átlagos közönséges napibére 1 frt 25 krban, az ezen beosztás szerint szedhető, heti járulék pedig: 3, 6, 9, 12 és 15 krban.

Miről ezen kerületi betegsegélyező pénztár kerületébe tartozó, abba belépni kötelezett munkaadók és alkalmazottak ezen hirdetmény által értesittetnek.

Kelt Szab. Rimaszombat r. t. város tanácsának 1897. évi julius hó 2-ikán tartott üléséből.

Szabó György, polgármester. **Nagy Ferencz,** főjegyző.

A millennium epilogusa.

Szép ünnepély folyt le e hó 25-én, vasárnap délelőtt 11 órakor a helybeli polgári olvasókör tágas udvarán berendezett csinos parkban. Ekkor keresztelték meg a millennium emlékére még a tavasszal ültetett hársfákat, mely ünnepélyes aktusra az olvasókör tagjai — köztök hölgyek is — szép számban gyülekeztek össze. A választmányt elismerés illeti azért, hogy ez alkalmat is felhasználta hazafias érzelmeinek manifestatiójára s a nemes egyszerüségben lefolyt ünnepély csakugyan alkalmas volt arra, hogy a tavalyi ünnepélyek emlékezetét lelkünkben mintegy megujitva, ezuttal is felgyujtsa a hazafias lelkesedés máglyáját. A kör tagjaiból alakult dalárda *Bodor* László leányiskolai tanitó vezetése alatt elénekelte Kölcsei hymnuszát, mire *Rónay* Gyula, a kör érdemes pénztárosa lépett elő s a kör udvarán elültetett hársfák közül hetet ezredéves történelmünk legkimagaslóbb alakjainak: Árpádnak, Szent Istvánnak, IV. Bélának, Mátyásnak, Széchényinek, Kossuthnak és Deák Ferenczneknek nevére a következő szép beszéd kiséretében keresztelt meg:

„Tisztelt közönség!

Őseink honfoglalásának ezredik évfordulója alkalmából, országszerte maradandó emlékek alkotásával lettek jelentősekké a magyar nemzet ünnepelésének fényes napjai. E napok ragyogásának egy — parányi bár, de meleg — sugarát képezte Rimaszombat város közönségének, s ebben a polgárság amaz ünnepe, melylyel e helyiségeket — a „rimaszombati polgári olvasókör“ otthonát — felavatta a végett, hogy legyen az beláthatatlan időkig a hazafiui és polgári erények fölszentelt templomává, s egyuttal kellemes üdülő helyévé mindazoknak, kik testet-lelket fárasztó napi munkájok után a testvéries érintkezésben örömest keresnek ártatlan szórakozást.

Ez utóbbi czélból tette magáévé polgári olvasókörünk választmánya azon szép gondolatot, hogy a kőalkotás mellett élőfák is emlékeztessék az utókort nemzetünk, ama halhatatlanaira, kik vért, vagyont s egy egész életet áldozva, nemcsak megszerezték, nemcsak megtartották, de biztositották is Magyarország és népe fönnmaradását.

Mai szerény ünnepünk számára s mintegy befejezésül lett fentartva azon — közöttünk általános — óhajtás teljesitése, hogy emez előlálló fák a nagyok között is legnagyobb hét nemzeti hős nevét viseljék s e nevek alatt ápoltassanak az ősök iránti kegyelet és az utódok hálas érzelmei élő tanujeléül.

E hősök — mindannyian tudjuk — dicsőséges tettekből álló kitörölhetetlen betükkel irták fel nevüket a történelem soha el nem enyésző lapjaira, s bizony nincs közöttünk olyan, ki e lapokat ne ismerné, s ezek betüit olvasva, ne érezné lelkét fölemelkedni annak gondolatára, hogy bármi csekély körben, tehetségéhez képest e nagyoknak szivvel-lélekkel hü követője lehet.

És mégis — miként a mindennapi imádság ugyanazon szavai meghatják lelkünket s vigaszt nyujtanak az élet szenvedései között a nélkül, hogy szivünk végleg betelne velük, — épp ugy e nagy szellemek, bár hányszor idézzük fel őket emlékezetünkben, mindig óhajtottak, mindig magasztosak lesznek a nélkül, hogy megszokottakká, egészen ismerttekké válnának előttünk.

Ezért engedje meg a tisztelt közönség, hogy nemzetünk történelmének azon alakjairól, kiknek nevével e fákat feldisziteni kivánjuk, nehány szóval megemlékezzem.

Árpád, a honalapitó! Melyik magyarul érző szív nem dobbana meg, ha látja őt emlékezetében felidézve?! A legelső daliát, amint keleti pompájában, szilaj serege élén, nyugodtan tekint le Kárpát ormairól az ősök szent örökére, melyet a Hunnok testvérharczban oly gyászosan elveszitettek. S amint Hadurnak fénylő kardjával a messze távolba int, mögötte lecsendesül a zaj, mintha csak a jövő századok lánglelkü költőjének dalára figyelnének: „Ez a föld, melyen annyiszor apáid vére folyt!..“ „Itt élned s halnod kell!!“ Evekig tartott a küzdelem, de végre is győzött a vitézség és a vezér azon bölcs intézkedése, hogy kerülve a czéltalan pusztitást, az önként meghódolókat népe és maga számára előbb barátokul, majd testvérekül megnyernie sikerült. Árpád nevéhez fűződik a pusztaszeri, a legszabadabb elvü alkotmány alapját képező szerződés is, mely a nemzet és államfő közötti viszony szabályait legelőször emelte törvény erejére. Méltó, hogy az első hárs ott jobbfelől „*Árpád fája*“ legyen.

Azonban ki tudná megmondani: hogy az idegen népek áradatában, melyben rokonra nem, csak ellenségekre talált, fenntarthatta volna-e magát a magyar nép, ha legelső királya, István, nem lát a jövőbe, mely a kereszt jelében mutatta meg számára az akkori viszonyok közt egyedül lehetséges alapot fennmaradásához!? Bizonyára nagy államférfiui bölcseség, önmegtagadás, erős akarat, és apostoli buzgóság kellett ahhoz, hogy átalakitsa népének lelki világát, s alkalmassá tegye azon eszmék állandó befogadására, melyek a rendezett s biztositott „Magyar állam“ megalakitására vezettek.

István nevét viselendi a második hárs.

István király hittéritői küldetésének eredménye volt azon alap, melyen a „Tatárjárás“ alatt romba dőlt Magyarországot IV. Béla ujból felépitette, az enyészettől visszahóditotta. Béla ez egyetlen tényével második honalapitóvá lett, ki összetört nemzetét, elpusztitott országát nehány év alatt akként tudta megaláztatásából felemelni, hogy az ismételve betörő tatár hordákat, s az ezeknél rosszabb — mert alattomos és áruló — Fridrik szomszédot diadalmasan verhette vissza országa határairól.

IV. Béla neve legyen disze a harmadik hársnak.

Az ekként megerősödött ország és nemzet, egy századon át folyton fejlődve, azon korhoz ért, midőn a költő szavai szerint: „Magyar tenger vizében hunyt el észak, kelet s dél hulló csillaga“, de még ennél is szebb volt azon időszak, melyet Mátyás az „igazságos“ tett oly ragyogóvá, hogy annak fénye betöltötte egész Európát, mert ekkor lettek Magyarország tudományos és ipari intézményei a külföldiek előtt is becsesekké. *Mátyás* — ugy szólván — a nép fia volt. — Dicsőséges neve tündököljön *itt a középen*.

De a kilenczszáz évnél hosszabb ideig tartott küzdelem, melyet nyilt és alattomos ellenségeivel, sőt néha saját fiaival is megvivnia kellett a Magyarnak, kipusztulással fenyegette a „nemes“ vért. „Elhultanak legjobbjaink a hosszu harcz alatt“, mig a megmaradt rész „idegen“ nyelv és szokások hatalma alá hajtva fejét, kezdette lassankint elhagyogatni a belső és külső nemzeti diszt. Az egykor magyarságára büszke nemesség villámló kardja „udvari“ pengévé, szabadságszeretete fondorkodó simulékonysággá lett, hogy ősei örökét a szolgaság arany láneczaival becserélhesse. — Egy lépés, egy század még csupán, s a nemzet elveszitette jogát mindazon intézményekhez, melyek a haladó korral fejlődve, biztosithatják fennmaradását az idők végtelenéig. És csodálatos, hogy a vállság pillanatában, majdnem egy időben, három férfiu születik, három irányelv ölt magára bennök alakot, hogy a „munka“, a „szabadság“ s az „igazság“ fegyverével még egyszer visszahóditsa a tétlenségéből felrázott nemzet számára. Széchényi megteremti egy hatalmas fejlődésre képes magyar nemzeti tudományosság és ipari tevékenység alapjait, — előkészíti annak legalkalmasabb eszközeit, hogy a nemzet müveltté s gazdaggá legyen. Kossuth kibontja a szabadság, egyenlőség, testvériség lobogóját, hogy a széttagolt magyar társadalom egyetlen testté forradva, kivivja nemzeti önállóságát, s Deák törvénnyé emeli a nemzet és uralkodója közötti viszony ama szabábályait, melyek — a kölcsönös jogok és kötelességek tisztelete alapján — biztosithatják létérdekeik védelmének ohajtott sikerét. Az ujkor e három óriásának, *Széchényi*, *Kossuth* és *Deák* neve diszitse itt e baloldali fákat.

Adja Isten, hogy az utódok hüen gondozzák, valamennyit, s a mai naptól kezdve ezekhez füzött nevek iránti hálás kegyelet szivökből soha ki ne haljon, de sőt minden téren, hol a haza s a nemzet javára tenni lehet, mindig a munka, a szabadság s az igaznak bátor harczosaivá legyenek.“

Az éljenzéssel fogadott hatásos beszéd után ismét a dalárda lépett fel s igazi lelkesedéssel énekelte el a szózatot.

A rövid lefolyásu csinos ünnepély azt a meggyőződést érlelte meg bennünk, hogy a polgári olvasókör élén oly egyének állanak, kik minden irányban megteszik kötelességüket s polgárságunk nyájas otthonának igazi hazafias szellemü gondozói.

Az ünnepély folytatása délután folyt le egy versenykuglizással s barátságos uzsonnával, melyen körülbelül 100 tag vett részt, az uzsonnát a dalárda füszerezte, mely Bodor László karnagy vezetése mellett szebbnélszebb darabokat énekelt. A kedélyes ünnepély késő estig tartotta együtt a társaságot. — Legnagyobb elismeréssel kell megemlékeznünk e helyütt a még alig megalakult fiatal dalárdáról, mely jó hanganyaga s alapos készültségével, méltán kiérdemelte a közönség zajos tetszését, de az elismerés első koszoruja méltán Bodor László karnagyot illeti ügyes vezetése és kifejtett fáradozásaiért.

---

gyalkáinkat, aztán nagyon mozgatta a fejét. A lányom a két kezét összetéve kérte, hogy gyógyitsa meg őket, nem sajnálunk semmit, odaadjuk mindenünket, csak segitsen rajtuk. Hát oda is adtuk mindenünket, de nem az orvosnak, hanem az égnek . . . Vasárnap virradóra angyal lett a Jánoskából, hétfőn a Palikából s ugyanaznap este elköltözött tőlünk a legkisebb is.

— Érti ezt uram, egyszerre mind a három?

Zokogott a szegény Gyalus, mint a gyerek, a hogy ezt elmondta. Lelógatta azt a vén fejét a mellére s csak bólogatott nagykeservesen.

— Azt mondják, hogy a szegény paraszt embernek nem olyan a szive, mint az urifajtáé. Már nem tudom milyen, csak tudom, hogy nem birtunk vele. Oh, micsoda szörnyüséges napjaink voltak, milyen nehéz idők jöttek ránk! Tegnap még három volt, ma egy sincs . . . egy sincs . . .

Három kis fejfát hoztak egyszerre a házhoz, három koporsót kivitték, eltemették őket oda a többiek közzé, a játszópajtások közzé . . . Mert hej uram, sok apró fejfát tüztek azon a nyáron a temetőbe. Az orvosok meg a jegyző azt mondták, hogy valami torokgyik-féle nyavalya pusztit az országban. Lehet. Hanem a mienket nem a gyik pusztitotta el, hanem ez a förtelmes féreg itt ni, ez a . . .

Elkeseredett dühvel vágott be aztán csáklyájával a nád közé az öreg, mintha egyszerre agyon akarná verni az egész bölömbika nemzetséget.

Talán a véletlen akarta, hogy a tövis kanyarulásánál épen feltünt a nagyhangu silány kis szárnyas.

Gyalus bátya mind a két öklével fenyegetődzött feléje s csaknem tajtékzó ajakkal hörögte:

— Ott van a beste lélek, ott van a zsivány, a gyilkos! Nézze az az ott . . .

Valami hideg borzongás futott végig rajtam, a szivem meg összeszorult. Rágondoltam az én két angyalkámra otthon . . .

Mintegy önkénytelenül czélba vettem a kis szennyes tollu madarat.

Durr! ott vergődött már aztán a vizszinén, a hova a nádszálról halálra sebbzetten lehullott.

. . . Abban a rejtelmes zöngésü nádrengetegben könnyen babonás lehet az ember . . . —*ff.*

Az utazás.

A megfeszitett anyagi és szellemi munka után keres az ember szórakozást, üdülést; visszanyerni igyekszik elvesztett szellemi ruganyosságát. Ezen czélból utazik, felkeresi a természet szépségeit, hogy gyönyörködjék bennök; meglátogatja a fürdőhelyeket, hogy szórakozzék és üdüljön; megnézi a világ nagyszerü látványait, hogy ismereteit öregbitse, hogy friss kedvvel, ruganyos lélekkel munkáját ismét felvehesse, hivatását lelkiismeretesen betölthesse.

Tanár, tanitó, lelkész, kisebb-nagyobb hivatalnok, gyáros, magánzó, vállalkozó, tanuló ifju, szóval a ki csak teheti, megy utazni, faluzni, fürdeni, friss levegőt szivni a hegyek közé, a tengerre vagy annak szigeteire.

Angol, franczia, német, orosz, dán, oláh, török stb. utazik, sőt még az amerikai sem tartja távolnak a mi világrészünket meglátogatni; de az európaiak is mennek Amerikába nemcsak dollárokat szerezni, hanem annak nevezetességeit s különösen a Niagara nagyszerü vizzuhatagját, a világhirü Mammuth-barlang csodás remekeit, valamint a Yosemita-völgy rendkivüli szépségeit megnézni, az ottani életviszonyokkal közelebbről megismerkedni és a látottakat azután velünk közölni.

De mind ezen utazásnak, kivánság és vágynak czélpontja az Európa közepén levő havasok megszemlélése vagy megmászása. Ez körülbelül gyülhelye a legtöbb turistának. Itt fognak kezet Európa minden nemzetének képviselői, itt találjuk még az amerikaiakat is, még pedig jó nagy számmal. De minden turisták közt a legnagyobb kontingenst az angolok szolgáltatják, kiknél az utazás, különösen a havasokra való utazás valóságos sporttá fejlődött, még pedig nembeli különbség nélkül. Itt a hölgyek egyenlépést tartanak a férfiakkal az alpesek megmászásában, de az angolok közül nyelik is el a legtöbb áldozatot ezen tellhetetlen óriások hegynyilásai.

A sulyos betegek Karlsbad, Marienbad és Franzensbad, Csehország e világhirü fürdőit keresik fel, remélvén bajuk gyógyulását. Ostende és Helgoland tengeri fürdőket különösen a francziák és németek meggyengült testük és más bajuk megszüntetése czéljából látogatják. Rivierát, Abbaziát, Meránt, Nizzát, Egyiptomot és a Kanári szigeteket nem annyira fürdési czélból, hanem enyhe éghajlata miatt keresik fel a szegény mellbetegek és a kinek sok s veszteni való pénze van, az Monte-Carlóba (Monako) megy, hogy pénzét s néha még az életét is ott hagyja. Az 1890. évben nem kevesebb, mint 87 ember lett ott öngyilkossá.

Mi persze nem igen dicsekedhetünk ilyen szoros értelemben vett külföldi fürdővendégekkel. Ha itt-ott találunk egy-két idegent Trencsén-Tepliczben, Mehádián, Pöstyénben vagy Tátrafüreden, ezek nagyobbrészt szomszédországbeliek: oláhok, németek, csehek, morvák, sziléziaiak, lengyelek stb. a vendégeknek nagyobb részét mi képezzük, nemcsak a nevezett helyeken, hanem még Koritniczán, Szliácson, Balatonfüreden, Bártfán, stb. is. Báresak itt hagynók drága pénzünket és ne vinnők külföldi fürdőkbe!

Az utazás manapság igen divatos. S ez igen helyes. Csakhogy a legtöbb ember nem teszi meg az utat gyalog, mint annak idején Seume, ki Siracusába (Sziczilia szigetén) kétszer utazott gyalog, olyan időben, mikor az még nagy nehézséggel járt — hanem felhasználja a gőzerőt az olcsó zónatarifával vagy utazási körjegygyel.

A ki csak teheti, kivált a fiatalabb nemzedék, utazzék gyalog, ennek sok előnye van. A természeti nevezetességeket ilyen módon jobban lehet megszemlélni, népekkel, helyrajzi viszonyokkal behatóbban megismerkedni — a testet az időjárás ellen edzeni, az anyagi erőt nagyobbitani, ha pedig csak gőzerővel utazik az ember: a benyomások futólagosak, felületesek, nem vésődnek be maradandólag az emlékezőtehetségbe.

Supplicánsainkat, kik szegénységöknél fogva majdnem minden költség nélkül utaznak — különösen arra kellene figyelmeztetni, hogy kössék össze a hasznosat a czélszerüvel, vezessenek naplót, fektessenek fősulyt supplicátió-utjuk alkalmával a helységek, városok és emberek ismeretére, a vidék oro-hydrografiai tanulmányozására, történeti és természeti nevezetességeire. Ilyen jegyzetek örökké megmaradnak, a nélkül pedig az emlékező tehetségből elmosódnak a nyert benyomások. Ebből nagy hasznot huzhatnának nemcsak supplicansaink, hanem általában minden utazó is.

Legyen utazásunk czélja első sorban hazánkat és annak nevezetességeit megismerni, nem pedig külföldön utazni, a nélkül, hogy saját országunkat ismernök. Ott van a dobsinai jégbarlang a páratlan szép vidékkel, az aggteleki barlang, Tátra- és Balatonfüred, Marmaros és Erdély párját ritkitó gyönyörü vidéke; ott vannak a Kiskárpátok hegy és völgyeinek egyes kies részletei és még annyi számtalan vidék, mely némely tekintetben a havasokkal is vetekedhetik.

Ha már ezeket láttuk és ismerjük, a kinek még pénze, ideje és kedve van, megnézheti a világhirü Semmeringet, Salzkammergutot, a nagyhirü adelsbergi barlangot, Tirol havasait, az Óriás-hegységet, a Thüringierdőt és befejezésül a svajczi alpeseket.

Wiesinger Károly.

Közgazdaság.

Gömörmegyei gazdasági egyesület elnökségétől.

Értesités.

Van szerencsénk gazdasági egyesületi tagjainknak tudomására hozni, hogy a műtrágyák kicsinyben való legjutányosabb beszerzése czéljából vármegyénk területén négy műtrágya-raktárt állitottunk fel.

Ezen raktárakban egyesületi tagok által az őszi vetésekre legjutányosabb műtrágyák, 50 kilogrammtól kezdve bármily mennyiségben, fuvarmentesen, kivánatra 6 havi váltó mellett, az általunk hivatalosan közzétett áraknan szerezhetők be.

Ezzel egyedijüleg tisztelettel értesitjük egyesületünk tagjait, hogy hivatalos szerződésünk szerint a műtrágyaraktárak kezelésével Rimaszombatban Kohn József (Jánosi-utczai üzlethelyisége), Tornallyán Borzy János főbiró (vásártéri raktárhelyiségében), Rozsnyón Mojzes István (főtéri raktárhelyiségében), Putnokon Tóth Pál (Vámvendéglő raktárában) bizatott meg, hol is a műtrágya minden előzetes értesités nélkül naponként beszerezhető, sőt egész kocsirakomány is azonnal megrendelhető.

Midőn ezen körülményre egyesületünk tagjainak figyelmét felhivjuk, a gazdaközönség érdekében tett hasznos intézkedéseinek igénybe vételét melegen ajánljuk.

Putnok, 1897. julius 25.

Kovács Albert, titkár. *Gróf Serényi Béla*, elnök.

A tarló felszántásáról.

Nálunk általános szokás a tarlót őszszel fel nem szántani, vagy annak legalább egy részét nem, hogy tavaszig — kedvező idő mellett — legelőül való alkalmazása, különösen tél beállta előtt nagyon czélszerü, de ha egybevetjük azon kevés előnyt, melyet nyujt, azon sok hátránynyal, melyet okoz, ugy csakhamar lemondunk róla.

Először is, ha a tarlót őszszel feltörjük, azon zöldtakarmány, melyet róla lelegeltethettünk volna, nem vész kárba, mert a föld jó zöldtrágyát nyer benne. Ha pedig csak tavaszszal szántjuk fel a tarlót, ugy a következő hátrányok származnak belőle: Első sorban lényeges hátránynak mondható az, hogy a tavaszi vetés a tarlónak tavaszra maradt szántása által megkésik és főleg fejlődése késleltetik azért, mivel a télen át szántatlanul maradt talaj erősen összetart s igy tavaszszal csak lassan szárad ki, tehát sok idő telik bele, mig szántásra alkalmas lesz.

Viszont a gazda igen gyakran nem igen várhat, mert a tavaszi vetés munkálatai összetorlódnak s sürgetősek lesznek, a minek aztán a következménye az szokott lenni, hogy nem várjuk be, mig a szántóföld kellőleg kiszáradt, neki esünk a szántásnak-vetésnek, pedig tudjuk jól, hogy a nedves állapotában bevetett föld kevéssé kielégitő terméssel fogja fizetni a gazda munkáját. Egyébiránt a tavaszszal gyakran hosszabb ideig tartó esőzések által a szántóföld olyannyira átázik, hogy kellő és elégséges száradásra gyakran hetek is szükségeltetnek, amiből aztán az a hátrány származik, hogy vagy megkésik a vetés vagy hiányosan és rosszul végezhető. Ha erre aztán száraz szeles időjárás következik, ugy egyáltalában nincs módunkban jó állapotban levő szántóföldhöz jutni s még a későbbi kedvező időjárás sem lendithet a dolgon annyit, hogy jó termésre reményünk lehetne.

Ha ezeket figyelmen kivül nem hagyjuk, hanem oda törekszünk, hogy a tarlót lehetőleg már aratás után felszántsuk, ugy nemcsak jobb terméseket fogunk nyerni, hanem a gyomok is kevésbbé fognak tenyészni földeinken, mert hisz csakis ez uton küzdhetünk sikeresen a gyomok felburjánzása ellen.

A gyom, melynek magva az aratás előtt vagy után kihullott, csirázni kezd s fejlődésnek indul, ha ily növekvő állapotban az eke átjárja a mezőt, a legtöbb gyomgyökénöny, nevezetesen a taraczkfű az eke által szétvágatik s igy növekedésében megzavarva, nagy részben kiirtatik. A tarló maradványok a talajjal bensőleg összekevertetnek s gyorsabban korhadnak el benne, végül a levegő is szabadabban hatolhat a földbe s hozzáférkőzése által azt a növénytápláló anyagok oldott állapotba hozatala utján megtermékenyiti, s mig ezzel szemben a meg nem szántott föld mind keményebb lesz s a levegő behatása ellen tökéletesen elzárkozottá válik.

Néha őszszel azért marad el a tarlószántás, mert nincs idő, de ma már, midőn több vasu eke járja, ezt a munkálatot is gyorsabban és könnyebben végezhetjük mint azelőtt. A télen át jól átfagyott és előzőleg mélyen megszántott föld, érdes barázdában hagyatik tavaszig, a midőn bevetése ujabb barázdálás nélkül is bizvást eszközölhető.

Az őszi szántásnak nagy előnye már az is, hogy a talaj fizikai és vegyi összetétele az időjárás befolyásai által igen kedvezően alakul át. Igy pl. az utolsó évben legfelül volt földréteg a tarlóval és a trágyával együtt alaforgattatván jobban, mig az alulról felkerült földréteg a levegő, világosság, melegség, fagy és nedvesség behatása által feltaratván, termékeny állapotban hozatik. A barázda is télen át sokkal lazább s áteresztőbb lesz, semmint a legjobb eszközökkel való megmunkálás által lehetne s éppen ezen laza alkata a földnek az, mely a benne kifejlődő fünemeket megtartja s arra szolgál, hogy a föld a levegővel s a termékenyitő lecsapolásokkal szemben ugy viselkedik, mint a jó szivacs, mely a nedvet felszivja magába. A mellett a föld megtartja a neki annyira előnyös téli nedvességet, de felülete sokkal gyorsabban szárad, ugy hogy tavaszszal kedvező időjárás mellett korábban vethető be. — Ez eljárás által semmi esetre nem fog az a hátrány beállani, melyet az őszszel s azután tavaszszal történő barázdálásnál oly gyakorta tapasztalhatunk, midőn gyakran ugyanaz a földréteg, mely az előző évben is a földszinen volt a benne levő tömérdek gyommaggal és az utolsó aratásnak még el nem rothadt tarlómaradványával a felszinre kerül. — Ilyenkor szoktak a gyomok az egész szántóföldön oly annyira elhatalmasodni, hogy nem is látszik tulajdonképen a vetés vagy alig tudjuk azt megkülönböztetni a gyomtól. Az ősszel végzett szántással nagy mértékben szabaditjuk meg a szántóföldet sok rovarellenségeiktől, melyek szintén felszinre kerülvén, a fagy és nedvesség jótékony hatása alatt biztosan beadják a kulcsot.

Egyébiránt az ősszel való szántás mindenféle összetételü talajra előnyös, de kiválóan az a nehéz kötött talajokra, melyek agyagosak, amennyiben csakis a fagy képes a szalonnás barázdákat kissé szétporhanyitani.

A luczernaszáritás.

Hogy mily hasznos és áldásos növény a gazdára nézve a luczerna, ezt ugy hiszem, mondanom sem kellene, hiszen eléggé igazolja ezt azon körülmény, miszerint napról-napra mindinkább terjed s a legutolsó földmives is arra törekszik, hogy egy darab luczernással birjon.

Hanem hát valamint a legszebb fénynek is vannak árnyékai, ép ugy a luczernának is meg van az a természete, ha az ember a felszáritásánál nem ügyel eléggé, hát a leveleit lehullatja s maga a kopasz szár kerül a szénapadlásra. Már pedig az is bizonyos dolog, hogy nem a szárban, hanem a levelekben van a tápláló erő s igy a leveleit lehullatott száraz luczernaszár magában véve édeskeveset ér.

Hogy a levelek a száritásnál le ne peregjenek, első sorban is arra ügyeljünk, hogy ne kelljen azt gyakran forgatni. Minél többször forgatjuk, annál több levél hull le. E szerint tehát czélszerü a lekaszált luczernát amugy még zölden szép egyenletesen elrázogatni, hogy igy a száradás a lehető legnagyobb felületen történhessék.

Igy hagyjuk ezt vagy két napig száradni s csak azután gondolunk a megforgatásra. A levelek akkor szoktak legkönnyebben leperegni, a midőn szárazak, azért a megforgatásnak vagy este, vagy reggel harmattal kell megtörténnie, sőt ekkor és oly óvatosan, mintha akár tojással bánnánk.

Stájerországban, vagy pedig Bajorországban is olyanféle ágas póznákat és készülékeket dugdosnak a luczernásokon végig, melyek hasonlók a mi tejesköcsög tartóinkhoz, s ezen szárítják akár a luczernát, akár a lóherét. S mindez csak abból a czélból történik, hogy ne kelljen azt forgatással mozgatni, hanem hogy a levegő és meleg minden oldalról érvén, amugy egy helyében megszáradhasson.

Szintugy a gyüjtésnek is nem törékeny, hanem szivós állapotban, kora reggel kell megtörténnie, ügyelvén mindig arra, hogy lehetőleg kiméletesen bánjunk el vele.

A jól szárított luczerna igen becses és értékes téli takarmányt ad, a melyet ló és szarvasmarha nemcsak egyaránt kedvel, hanem gazdag tápértékénél fogva, meg is hizik a jószág tőle. *K—y.*

Hirek és vegyesek.

Kitüntetés és előléptetés. Ő Felsége a király a helybeli róm. kath. hitközség köztiszteletben és szeretetben álló lelkészét *Verbjár Péter* esperes plébános urat a mult héten préposttá legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott. Midőn a megérdemelt kitüntetés felett őszinte örömünket fejezzük ki, s a derék főpapot szivünkből üdvözöljük, kivánjuk, hogy teljes egészségét mielőbb visszanyerve, e minőségben ujult erővel még igen sokáig szolgálja az Urat.

Esküvő. *Dr. Kármán Aladár Ernő*, a gömörmegyei közkórház osztályorvosa kedden, e hó 27-én kötött házasságot *Pirnitzer Mártha* kisasszonynyal, Schulhof Pál rimaszombati állomásfőnök kedves és müvelt lelkü nővérével Budapesten. A fiatal pár frigykötéséhez szivökben szerencsét kivánnak a jóbarátok és jóismerősök, kik lelkükből óhajtják, hogy a házasság szent kötelékei által összekapcsolt itjak az élet rózsás örömeinek állandó részesei legyenek. — E jó kivánat tolmácsolására ösztönöz minket az a belső és soha meg nem ingott jó viszony is, mely lapunk egyik legrégibb, leghivebb munkatársunk között fennáll. Legyen áldás az ifju szivek szent szövetségén, mely az égben köttetett!

Uj tanárok. Főgimnáziumunkban a mult tanév végén megüresedett három tanszéket az igazgató-választmány, illetve a közoktatásügyi miniszterium már betöltötte. Fábry János tanszékére — természetrajz — *Budaker G. Károly* felső-lövői tanár választatott meg, a miniszterium pedig Polnis János tanszékét *Böhm Jánossal* töltötte be, ki eddig ág. ev. lelkész volt, mig *dr. Wallentinyi Dezsőt* egy év tartamára ismét gimnáziumunkhoz h. tanárul nevezte ki. Igy a jövő tanévet teljes létszámmal nyitja meg.

Virághullás. Sulyos veszteség érte Müller Vilmost a „Gömörmegyei Takarékpénztár és Hitelbank“ könyvelőjét, *Sándor* nevü fiacskája folyó hó 27-én fél éves korában elhunyt. Áldás emlékére!

Választás. A tiszáninneni ev. ref. egyházkerületben legközelebb elrendelt szavazás eredményét a világi főjegyző, tanácsbirói, valamint a papi és világi aljegyzői állásokra folyó hó 19-én állapitotta meg a püspök s a tőgondnok elnöklete alatt összeült bizottság, mely alkalommal kitünt, hogy a világi tanácsbirói állásra a többek között *Bornemisza István*, a rimaszécsi járás volt országgyülési képviselője 16, az egyházi aljegyzőségre pedig *Vattay László* rimaszécsi lelkész 207 szavazattal választatott meg.

Tánczmulatság. A rimaszombati egyetemi ifjak folyó hó 31-én szombaton a Tompa-szobor javára a Széchényi-kert fedett tánczhelyiségében jótékonyczélu tánczmulatságot rendeznek. Belépti-dij egy korona. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak s hirlapilag nyugtáztatnak. A tánczmulatság délután 5 órakor veszi kezdetét. A rendezőség külön meghivót nem küld szét. A jótékonyczél érdekében felhivjuk városunk közönségének figyelmét.

Szülők figyelmébe. Mint halljuk, városunkban a gyermekek közt a torokbaj kezd járványkép fellépni, nem mulaszthatjuk el ez uton a szülőket figyelmeztetni, hogy ha gyermekeiknél bármely legkisebb bajt tapasztalnak, azonnal orvoshoz forduljanak, mert csak a gyors orvosi segély mentheti meg a gyermeket a komoly és több esetben végzetes bajtól.

Halálozás. *Özv. Győrffy* Pálné helybeli nyomdatulajdonost sulyos csapás érte, leánya Győrffy Margit férjezett *Érsek* Imréné sulyos szenvedés után, élete 27-ik és boldog házasságának 3-ik évében, folyó hó 25-ikén, Szentesen elhunyt.

Katonatiszt mint feltaláló. *Einsiedler* cs. és kir. tüzérfőhadnagy, ki a helyben állomásozó tüzérségnél szolgált, jelenleg Miskolczon van állomáson, feltalált egy uj szerkezetü járom-hámot (Kummet), melynek nagy előnye az eddigi járom-hámok fölött abban áll, hogy nem füvel vagy szőrrel, hanem — a pneumatikus biczikli rendszer szerint — levegővel van megtöltve. A találmány valóban remek és önmagát dicséri. A járom-hám (Kummet) természetesen megtartja a régi alakját, de az a része, melyre a ló a teher huzásnál a legnagyobb nyomást gyakorolja, az által, hogy levegővel van megtöltve, nem töri a lovat, hanem mintegy hozzásimul. A ló tehát képes a legnagyobb erőt kifejteni, anélkül, hogy a hám a testét törné. Amellett az uj, pneumatikus járom-hám könnyebb is, a réginél Levegővel való megtöltése — ugy mint a biczikliné — kézi szivattyuval történik és egyszeri megtöltés után hónapokig eltart. A levegő gummi csőbe van, mely ismét bőrtok által van védve. A miskolczi tüzérségnél nagyban próbálják az uj szerkezetü pneumatikus járom-hámot és az a legnehezebb próbákat is kitünően kiállotta. Megjegyezzük, hogy e találmány ugy Magyarországban mint, Ausztriában szabadalommal bir és a feltaláló ép most fáradozik az angol szabadalom megszerzésén. Beszerezni még egyelőre nem lehet, miután a nagybani előállitására ép most folynak a tárgyalások a genális feltaláló és egy gyár között. Amint az uj járom-hám át lesz adva a közforgalomnak, bizonyára nagy kelendőségnek fog örvendeni.

Tánczmulatság. A rimaszombati polgár-ifjuság a polgári olvasókör javára folyó évi augusztus hó 1-én a Széchényi kert fedett helyiségében nyári tánczmulatságot rendez. Kezdete délután 4 órakor. Belépti-dij személyenként 40 kr. Kedvezőtlen idő esetén a mulatság a polgári olvasókör helyiségében este 8 órakor veszi kezdetét. A mulatság, tekintve, hogy a rimaszombeti polgári olvasókör városunk általánosan kedvelt egyletévé nőtte ki magát, nagy az érdeklődés, s előre is nagy sikert jósolhatunk neki.

Betörés. Folyó hó 21-én éjjel ismeretlen tettesek Gottlieb Lipót balogi kereskedő boltját feltörték s behatolás után az üzletből 100 forint készpénzt és több árut elloptak. A csendőrség a tettesek kinyomozása iránt megtette a szükséges intézkedéseket.

Lopás. Folyó hó 25-én Glatter Sámuel pádári lakostól — eddig még ismeretlen tettesek — 56 darab juhot elhajtottak. A csendőrség a tetteseket nyomozza.

A rozsnyói ágost. hitv. evang. kerületi internátussal egybekötött polgári leányiskola. — Közeledvén azon idő, melyben a szülők leánygyermekeik iskoláztatásáról és neveléséről komolyan gondoskodnak. Ez okból e lapok utján a t. cz. szülők és gyámok becses figyelmét a rozsnyói ágost. hitv. evang. kerületi polgári leányiskolára felhivjuk. — Rozsnyó (Gömör) 2 főgymnásiummal, elemi állami és felekezeti iskolákkal, kisdedóvodákkal bir Van továbbá hideg és meleg vasas fürdője, vasuti és távirda állomása. A közlekedés vasuton Budapesttel naponként háromszor történik. A 330 méter fölötti magasságban fekvő s nagyszámu értelmiséget foglaló város klimatikus viszonyai rendkivül kedvezők. — A lombos és tülevelü fákkal benőtt hegyek alján, kies völgyben, idegerősitő, testedző levegő terül el. — Ezen hegyekből fakadó források kitünő vizet szolgáltatnak. — A rozsnyói ágost. hitv. evang. kerületi polgári leányiskola internátussal van egybekötve. A bennlakó növendékek egész évi 220 frtért teljes ellátásban részesülnek. Lelkészek és tanitók leányai pedig 170 frt évi dijért vétetnek föl. Ezen összegben a kerület és egyetem hathatós segélyezése mellett, az ellátás, tandij és orvosidij is bennfoglaltatik. A kötelezett tantárgyakon kivül csekély dijazásért, a franczia nyelvben és zongorázásban is kitünő mesterek vezetése mellett részesülhetnek a növendékek kellő oktatásban. Az intézet élén az igazgatónő áll, a közvetlen felügyeletet a helybeli főesperes-lelkész, illetőleg a tiszakerületi püspök gyakorolja, ki minden évben személyesen vagy megbizottja által megvizsgálja az intézetet. — Az internátust az igazgatónő vezeti; ki az intézeti épületben lakik, 4 szintén bennlakó tanitónő és 1 némethoni nevelőnő segédkezése mellett; a növendékek tehát a legnagyobb felügyelet és gondozás alatt állanak. — A némethoni nevelőnő a németnyelvü társalgás czéljából alkalmaztatik. — A palotaszerü uj intézeti épület egészséges helyen fekszik, száraz, világos, háló, ebédlő, dolgozó és fürdő szobákkal, villanyvilágitással és vizvezetékkel bir. — Tágas udvara télen jégpályául, ősszel és tavaszszal játszóterül szolgál. — Az internátusba való felvétel czéljából bármikor lehet jelentkezni, kellő tájékozás czéljából azonban czélszerü aug. 20-ikáig beiratkozni. — A jövő tanévben a beiratkozások szept. 3-ikán veszik kezdetöket. A bennlakó növendékek szept. 6-án foglalják el helyeiket az intézetben. Szept. 8-ikán lesz az uj, diszes épület, a tiszakerület püspöke által ünnepélyesen felavatva és rendeltetésének átadva. — Részletesebb felvilágositást vagy iskolai „értesitő“-t megkeresésre szivesen ád az igazgatóság.

Magyarország három részre oszlása. Az „Athenaeum“ részvény társaság kiadásában megjelenő „magyar nemzet története“ czimü tiz kötetes nagy munkának (milleniumi kiadás) ötödik kötete most hagyta el a sajtót. Czime: „Magyarország három részre oszlásának története 1526—1608.“ Irta dr. Acsády Ignácz. Ebben a munkában Acsády Ignácz a történetirodalom legujabb vivmányainak felhasználásával, magukból a legközvetlenebb kuttőkből, az okiratokból, egykoru feljegyzésekből, diplomácziai és udvari levelezésekből, melyeket nem régiben tártak fel a történetbuvárok előtt, mondja el ennek a hazánk történetében legsulyosabb, leggyászosabb időszakának történetét az 1526-iki mohácsi vésztől II Mátyás király trónralépéseig. Magyarország végromlásának, három részre oszlásának fokozatos menetét látjuk előttünk elvonulni oly vonzó, oly eleven leirásban, mintha csakugyan megelevenednének, feltámadnának előttünk ennek a mozgalmas kornak szereplői, hogy fényes avagy gyászos szerepeiket ujra eljátszszák. Bámulatos szorgalommal és igazán nagy szerencsével gyüjtötte össze Acsády Ignácz az erre a szomoru korszakra vonatkozó történeti adatokat és emlékeket, a melyek alapján aztán hatalmas tollával megrajzolja ezt a korszakot oly hiven, akkora pontossággal, hogy ebből a nagyszerü képből, a romboló állami katasztrófák és a gyászszal, véroutással, pusztulással telitett nemzeti szerencsétlenségek korának megkapó ecseteléséből talán egyetlen tollvonás sem hiányzik. Acsády előadása könnyed, keresetlen és rendkivül világos; ezen nagy előnyök mellett a kötet elevenségét csak fokozzák azok a rendkivüli érdekes szövegképek, a melyekből majdnem minden lapra esik egy-egy, továbbá a pazar fénynyel kiállitott nagyszerü mümellé letek. Ezek egyszersmind a kiadó Athenaeum r. társaság példa nélkül álló bőkezüségét és áldozatkészséget is hirdetik.

Végeladások engedélyezése. A miskolczi kereskedelmi és Iparkamara figyelmezteti az érdekelteket, hogy a végeladási engedélyek kiadása előtt jövőben az iparhatóságok a kamara véleményét meghallgatni kötelesek. Ez alkalomból felkérte a kamara az iparhatóságokat, hogy az engedély nélküli végeladásszerü elárusitásokat akadályozza s az elárusitókat büntesse meg.

Élelmiszer-kereskedők figyelmébe. A miskolczi kereskedelmi és iparkamara felhivja az élelmiszer- (tej, tojás, vaj, gyümölcs, zöldség, burgona stb.) kereskedők figyelmét, a budapesti vásáresarnokokra, hol e czikkek állandó s biztos piaczra találnak s a hová azok alacsony dijtételek mellett szállithatók. A vásáresarnoki forgalomról, mely hatóságilag ellenőriztetik, hivatalos értesitő adatik ki hetenként, melynek előfizetési ára a f. évre 2 frt. Egyuttal a vásáresarnok igazgatósága oly kereskedőket óhajt, kik a vidékről megbizható tudósitásokat hajlandók adni.

A „Vasárnapi lapok“ julius 25-én megjelent legutóbbi száma a következő érdekes tartalommal jelent meg: A turista-szenvedély. P.-től. — A zöld erdőben mélyen, költemény. Gróf Zichy Gézától. — Köny és mosoly, regény. Beniczkyné Bajza Lenkétől. — Tersató vára. D'Artagnan-tól. — Maróthy Margit. — Josipovich Imre. — Szent Czeczilia. — Gyarmathy Miklós. — Fürdői élet. Jolie Coeur-től. — A kiváncsiság. — Czigánybüszkeség. Katona Imré-től. — Siófokra megy a hajó. Serly Lajos zeneműve. — A legmelegebb nyarak. — A bosszú. Harmath Lujzá-tól. — Marienbadi levél. Fáy Kuun Irma grófnő-től. — Éva, regény, forditotta: Huszár Miklós. — Romantika. Gaál Mózes-től. — Palika, költemény. Balla Miklós-tól. — A magyar népviselet. Fligl József-től. — Gondolkodom, költemény. Mészáros Sándor-tól. — Megbünhődtek. Concha Károly-tól. — Vasárnapról-vasárnapra. Garabonciás-tól. — Irodalom. — A csipkekészitès művészete. — A sitniczai sasbarlang. Kiszely Róbert-tól — Képviselőink. P.-től. — Az örök fény országa. +-tól. — Szomorú fűz. — Hymen. — Szerkesztői üzenetek. — *A képeinek* jegyzéke következő: Szent Czeczilia. (Knopp Imre festménye.) — II. Oszkár svéd király és neje. — A svéd király nyári kastélya. — Josipovich Imre. — Északhon szépei. — Maróthy Margit. — Hangulat-kép. — Gyarmathy Miklós. — Tersató vára Fiume mellett. — Svéd népviseletek. — Képviselőink. (2 csoport.) — Szomorú fűz. (Paille Róbert festménye.) — A csipkekészitès művészete. (2 ábrával.) — A „Vasárnapi Lapok“-ra előfizethetni minden postahivatalnál, egész évre 8 frt, félévre 4 frt.

Nyilvános számadás. A rimaszombati kereskedő ifjak egyletének folyó hó 18-án a Széchényi-kert fedett helyiségében megtartott nyári tánczmulatságnak bevétele volt belépti dijakból . . . 150 frt 60 kr.
felülfizetésekből . . . 47 frt 70 kr
Összesen . 198 frt 30 kr.
a kiadás volt . . . 116 frt — kr.
tiszta jövedelem . . 82 frt 30 kr.

Felülfizettek: Jellinek Bertalan, Kohn Albert és Dr. Szeless Ödön 2—2 frtot. Dr. Fráter Samu, Rameshoffer Béla Ozd és Ulrich Jenő Bánszálás 1.50—1.50 frt. Braun Zsigmond, Brieger Ferencz, Dr. Cziner Miksa, Gelmann Sámuel, Lakner Emil, Dr. Lichtschein Adolf, Dr. Löcherer Tamás, Máté Károly, Weil Mór és Weisz Adolf 1—1 frtot. Mázik József 60 krárt. Barna Imre, Berényi Albert, Berger Adolf, Blumenthál Gyula, Breibart Árpád, Bródy József, Cserveny Miklós, Dickmann László, Deutsch Mór, Eckstein Fieskó, Eckstein Samu Kokova, Farkas Samu, Garay Samu, Glücksthal Mórné, Granát Dezső, Grünwald Bertalan, Haas Adolf Kokova, Haas Vilmos Gyurkóka, Hartstein Mór, Heksch Bertalan, Hollósy József, Hoselitz Salamon, Káposztás László, Kenyeresi József, Kiofszky Viktor, Kóhn Sámuel Nyustya, Kurländer Gyula, Lefkovits Ferencz, Mandel Sándor, Miskolczy Istvánné, Nagy Patko András, Neumann Adolf Kokova, Neumann Soma, N. N., N. N., N. N., Nyisztor Antal, Pappszász József, Rakottyay Lajos, Reisz József, Seidner Mór Kokova, Schlésinger Mór, Schulhoff Pál, Schwarcz Arthur Rbánya, Schwarcz Pál, ifjabb Schwarcz Mór, Schwarczenthal Zsigmond, Schweitzer Rudolf Hangony, Steiner Samu, Vajda Ferencz, Weisz Gyula és Wohl Henrik 50—50 krt. Jancsó Pál, Fráter József és Fráter Mór 20—20 krt, melyért ezuttal fejezi ki hálás köszönetét *a rimaszombati kereskedő ifjak egylete.*

Nyilvános nyugtázás. A rimaszécsi önkéntes tűzoltó-egyesület nyári mulatságát 1897. évi julius hó 18-án igen diszes vendégekkel és kedvező időben megtartván, annak megemlitése mellett, hogy a mulatság minden tekintetben sikerült, s hogy a négyeseket — a mi Rimaszécsben ritkaság — 32—34 pár tánczolta és a mulatság vidám kedv mellett majdnem reggelig tartott, bevételei s kiadásairól következőleg számol el:

I. Bevétel: a) rendes belépti-dijakból 78 frt 80 kr.
b) felülfizetésekből . . 34 frt 50 kr.
Összesen . 113 frt 30 kr.
II. Kiadás . . . . . 39 frt 91 kr.
III. Tiszta jövedelem . . . . . 73 frt 39 kr.

Felülfizettek: Marikovszky Géza egyleti elnök 9 frt 50 kr., Friedl György (Putnok) 2 frt 50 kr., Tandlich N. (Putnok) és Reich Lajos 1 frt 50—1 frt 50 kr., Nagy József, Dr. Molnár Ferencz, Lamos Lajos, Négyessy Gyula, Kellner Pál és Varga József 1—1 frt., Dessewffy Árpád, Vatthay László Nagy Kálmán (Rozsnyó), Lovcsány Béla (Jánosi), Alexay György (Rimaszombat), Schablik N. (Putnok), Bodzási N. (Rimaszombat), Weisz Sámuel (Putnok), Pósa János (Putnok), Gőz Bertalan (Putnok), Papp András, Mihácsa Simon, Kerekes János, Kovács Barna (Miskolcz), Grósz Sámuel (Miskolcz), Hegedüs István, Glatter Jakab, Fleischer Márton, Tuczakov János, Pásztor János, Sproho János, Hegedüs Kálmán, Hamkó István, Fábián István és Ranosztai Árpád és Csorba Kálmánné, Lefkovics Lajosné 50—50 kr., — Az egyesület nevében, ugy a felülfizetőknek, mint általában az összes megjelenteknek szerény egyesületünk anyagi támogatásáért, Lefkovics Lajos és Négyesy Gyula uraknak, deszkák lámpák dijtalan átengedésért köszönetet mond: *Csorba Kálmán*, főparancsnok.

Hivatalos közlemény.

A rimaszombati kir. törvényszék elnökétől.

898. sz. **Pályázati hirdetmény.**

A felügyeletem alatt álló nagyrőczei kir. járásbiróságnál megüresedett 1 frt, esetleg 1 frt 50 kr. napdijjal alkalmazandó telekkönyvi átalakitó dijnoki állásra a nagyméltóságu m. kir. igazságügy miniszter úr f. évi julius 2-án 37120/I. M. 897. III/B sz. a. kelt magas rendelete folytán az első pályázat eredménytelensége következtében ezennel ujabb pályázatot hirdetek.

Felhivom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy elméleti képzettségükről, a telekkönyvi vizsga letételéről, gyakorlati ismereteikről, a hivatalos magyar nyelven kivül a tót nyelv birásáról, a helyszini felvételekben, számvitelben és a mértan elemeiben való jártasságukról szóló okmányokkal felszerelt sajátkezüleg irt kérvényeiket ezen hirdetménynek a hivatalos lapban háromszori közzétételétől számitandó két (2) hét alatt hozzám annál inkább nyujtsák be, mert a később beérkezett kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Rimaszombat, 1897. évi julius hó 19-én.

Kubinyi Aladár, kir. tszéki elnök.

A rimaszombati kir. törvényszék elnökétől.

Pályázati hirdetmény.

922. sz. — A felügyeletem alatt álló tornallyai kir. járásbiróságnál áthelyesés folytán üresedésbe jött s szabályszerü illetményekkel javadalmazott aljegyzői állásra s nagyméltóságu m. kir. igazságügy miniszter úr f. évi julius 10-én 2922/I M. E. sz. a. kelt rendelete folytán az első pályázat nem kielégitő eredménye következtében ujabb pályázatot nyitok.

Felhivom mindazokat, a kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. I. t.-cz. 7. §-ában és az 1891. évi 4192. számu igazságügyminiszteri rendelet 19 §-ában körüirt minősitést, ugy szinte nyelvösmeretöket és eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényeiket a bir. ügyv. szabályok 5 §-ának megfelelően, jelen hirdetménynek a hivatalos lapban leendő háromszori megjelenésétől számitandó három (3) hét alatt hozzám annál inkább nyujtsák be, mert az elkésve és nem az előirt uton beérkező kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Rimaszombat, 1897. évi julius hó 19-én.

Kubinyi Aladár, kir. tszéki elnök.

A rimaszombati kir. törvényszék elnökétől.

Pályázati hirdetmény.

960. sz. — A vezetésem alatt álló rimaszombati kir. törvényszéknél üresedésbe jött s az 1893. IV. t.-cz.-ben megállapitott illetményekkel javadalmazott kir. törvényszéki birói állás betöltésére a nagyméltóságu m. kir. igazságügyminiszter ur folyó évi julius hó 20-án kelt rendelete folytán ezennel pályázatot hirdetek.

Felhivom midazokat, a kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1893. IV. t.-cz. 6. és 7. §-aiban előirt képesitésüket, nyelvismereteiket, hadkötelezettségi viszonyukat igazoló okmányokkal és az együtt alkalmazást érintő netáni rokoni összeköttetéseik feltüntetésével szabályszerüen felszerelt kérvényeiket a birói ügyviteli szabályok 5. §-ában foglaltak megtartása mellett ezen hirdetménynek a hivatalos lapban harmadszori megjelenésétől számitandó két hét alatt hozzám annál bizonyosabban nyujtsák be, mert az elkésett vagy nem előirt uton érkezett kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Rimaszombat. 1897. évi julius hó 25-én.

Kubinyi Aladár, kir. tszéki biró.

Felelős szerkesztő: RÁBELY MIKLÓS.

Magán-hirdetések.

A selyem el van égve! Ezt szokták a hölgyek mondani, ha az illető ruha darabok igen sokszor már a **2-ik, 3-ik viselet után** a hajtásokban elhasadnak vagy **mint a vatta** szétmálanak; ezen jelenség nem a „véletlen“ által okozott elégés! hanem a selyem, hogy az vastagabbnak s még is **olcsónak tünjék** fel, **tudatosan** leszen **czinn** és **phosphor-savval** páczolva, melyek a nyerssselyem érszálait mintegy szétrágják; „az ilyenemü festési eljárást **„megterhelésnek“** nevezik! mentül jobban óhajtják a selymet megnehéziteni, annál több **czinnfürdön** megyen az keresztül, hogy az ezen mérget tökéletesen magába szivja. Az igy festett selyem — **a legnemesebb szövés!** — a halálesirját tehát még mielőtt a szövőszékre kerülne, máris magában rejti. Az ilyen szálakból készült **ugynevezett** selyem szöveteknek, rövid használat után természetszerüen szakadozniok kell mint a gyujtó kanócznak aszerint amint azok többé avagy kevésbé terheltettek meg. A drága öltözék (készitési dijjal együtt) tökéletesen értéktelen. Az én **valodi selyemeimből** szivesen küldök postafordultával **porto** és **vámmentesen** mintákat. **Henneberg G. (cs. és kir. udvari szállitó) selyemgyárai Zürichben.**

Kiadó lakás.

Rimaszombatban, Losonczi-utcza 55. sz. alatti ház, mely 3 szoba, konyha, kamra, fatartó és konyhakertből áll, folyó évi augusztus hó 1-ére kiadó. — Értekezhetni ugyanott **Özv. Király Ferenczné** tulajdonossal. 1—*

Hirdetmény.

Van szerencsém a n. é. gazdaközönség tudomására hozni, hogy a nagyméltóságu m. kir. pénzügyminiszter ur által árusitani engedélyezett

marhasónak

ára az eddigi árnál olcsóbban, **Rimaszombatban,** a **Jánosi-utcza 29. szám** alatti (a régi posta helyiségében) **métermázsánként 13 korona 45 fillérért** lesz árusitva.

Egyuttal bátorkodom **füszer-** és **vegyesárukereskedésemet** is a melyen tisztelt nagyközönség becses figyelmébe ajánlani.

Tisztelettel

KOHN JÓZSEF,
füszer- és vegyeskereskedő.

40000 drb szőlővessző.

Draskóczy László serkei szőlőtelepén 40000 db gyökeres nemes kadarka szőlővessző ott helyben 7 frtjával eladó. A szállitás összel vagy tavasszal történhetik. — Ugyancsak ott kapható a legtisztább virágméz ½ kilos üvegekben 60 krjával. — Levélbeni megkeresések Feledre intézendők. 1—6

Hirdetmény.

301. sz. — Alulirt birósági végrehajtó 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-sa értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a rimaszombati kir. törvényszék 1897. évi 2836. számu végzése következtében **Hennyei Kálmán** ügyvéd által képviselt **Gömörmegyegyei nép- és iparbank** javára **Básthy János** és **neje, Péter István** örökösei ellen 300 frt s jár. erejéig 1897. évi junius 19-én foganatositott kielégitési végrehajtás utján lefoglalt és 625 frtra becsült lovak, kocsik, szobabutorok, órákból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a rimaszécsi kir. járásbiróság 2342/1897. sz. végzése folytán, 300 frt — kr. tőkekövetelés, ennek 1896. évi február hó 23-ik napjától járó 6% kamatai, és eddig összesen 66 frt 45 krban biróilag már megállapitott költségek erejéig Ajnácskőn a fürdőnél, alperesek lakásán leendő eszközlésére **1897. évi julius hó 30-ik napjának** d. e. 10 órája határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet igérőnek becsáron alul is elfognak adatni. — Rimaszécs, 1897. évi junius hó 30.

Kovács Géza, jbirósági vhajtó.

Árlejtési hirdetmény!

A debreczeni m. kir. állami méntelep eperjesi, debreczeni, turia-remetei, rimaszombati és szatmár-németii osztályainál elhelyezett katonai legénység és mén-állomány részére, 1897. évi november hó 1-től, 1898. évi október hó végéig szükséglendő **takarmány** és **egyéb czikkek** biztositása tárgyában **folyó évi szeptember hó 3-ikán** délelőtt 10 órakor irásbeli zárt ajánlatok tárgyalása fog ezen méntelep számvivő-irodájában megtartatni.

A szállitási feltételek ugy a nevezett irodában, mint az egyes telep-osztályoknál megtekinthetők.

Az ajánlatok szerkesztésére vonatkozólag felhivatik az érdekeltek figyelme a hatóságilag kifüggesztett árlejtési hirdetményekben foglalt mintára.

Debreczen, 1897. évi julius hóban.

A debreczeni m. kir. állami méntelep parancsnoksága.

1—2

Rimaszombat, 1897. Nyomatott **Rábely Miklós** könyvnyomdájában